

	Vážená paní	
	Mgr. Klára Laurenčíková Šimáčková	
	předsedkyně	
Sp. zn.	1345/2017/VOP/BKU	Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, z. s.
Č. j.	KVOP-50423/2018	Krásný Život 286
Datum	21. listopadu 2018	262 02 Stará Huť

Vážená paní předsedkyně,

dovoluji si Vás seznámit se svým závěrečným stanoviskem¹ ve věci podpůrných opatření podle ustanovení § 16 školského zákona² pro žáky cizince a žáky s odlišným mateřským jazykem (dále také „žáci s OMJ“). V šetření zahájeném na základě podnětu Vaší organizace a organizace META, o. p. s., jsem se zabývala postupem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“) ve vztahu k výkladu a aplikaci ustanovení § 16 školského zákona a související prováděcí vyhlášky³ vůči žákům s OMJ.

Ve zprávě o šetření⁴ jsem dospěla k závěru, že MŠMT se dopustilo porušení právních předpisů a zásady rovného přístupu žáků s OMJ ke vzdělávání. MŠMT svým postupem dostatečně nezajistilo podporu vzdělávání žáků s OMJ v souladu s ustanovením § 16 školského zákona a vyhlášky.

Předchozí ministr školství prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., mě v reakci na zprávu o šetření ujistil, že nedostatečná znalost jazyka skutečně může představovat speciální vzdělávací potřebu. Z internetových stránek MŠMT bylo odstraněno dřívější nevyhovující metodické doporučení, které podle dostupných informací z praxe některá školská poradenská zařízení (dále také „ŠPZ“) vykládala tak, že žáci cizinci, kteří dostatečně neovládají vyučovací jazyk, nespádají pod možnosti podpory podle ustanovení § 16 školského zákona a náleží jim pouze podpora v podobě jazykové přípravy podle ustanovení § 20 školského zákona. V praxi se tak zhoršil, až zmařil přístup těchto žáků k podpůrným opatřením.

V současnosti je na internetových stránkách MŠMT zveřejněn dokument „*Informace ke vzdělávání dětí a žáků – cizinců a osob, které pobývaly dlouhodobě v zahraničí*“,⁵ jenž stanoví, že v případě osob, jejichž mateřský jazyk je jiný jazyk než český, lze identifikovat speciální vzdělávací potřeby na základě vyšetření v ŠPZ. Současně MŠMT potvrdilo, že na poradenskou pomoc ŠPZ mají všichni žáci právní nárok a nelze ji odmítnout, ani pokud se prima facie jeví, že daný žák nemá speciální vzdělávací potřeby.

---

1 Ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

3 Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (dále také „vyhláška“).

4 Ze dne 25. října 2017, čj. KVOP-31648/2017.

5 Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/46902>.

Tyto kroky MŠMT hodnotím kladně. Mám za to, že problémy v praxi však částečně přetrvávají, protože stále není zajištěn jednotný postup ŠPZ při doporučování podpůrných opatření žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka či jeho úplnou neznalostí. Školským poradenským zařízením chybí metodické postupy a diagnostické nástroje, které by jednotnou praxi umožnily, a zajistily tak žákům s OMJ rovný přístup ke vzdělávání.

Z tohoto důvodu jsem ministru školství, mládeže a tělovýchovy, Ing. Robertu Plagovi, Ph.D., v souladu s ustanovením § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv jako opatření k nápravě navrhla, aby MŠMT do 31. března 2019 zajistilo vytvoření jednotné metodiky pro školská poradenská zařízení k diagnostice jazykových kompetencí a doporučování podpůrných opatření žákům s OMJ.

Metodika by měla školským poradenským zařízením stanovit, jak postupovat v případě vyšetření žáka s OMJ, a to včetně pokrytí otázky dorozumění s žákem a jeho zákonnými zástupci (např. zajištěním a koordinací dostupnosti tlumočnicků). Součástí této metodiky by měl být také praktický návod, jak v situaci, kdy žák nerozumí češtině, diagnostikovat případné další speciální vzdělávací potřeby, jež mohou být jazykovou neznalostí zastřeny nebo s ní částečně zaměněny.

V oblasti vzdělávání žáků s OMJ přetrvává řada dalších potíží, kterými je třeba se systematicky zabývat. Většina z nich však vyžaduje změny v právních předpisech. V současné době připravuji legislativní doporučení ve vztahu k úpravě podmínek jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka a společné část maturitní zkoušky z českého jazyka.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha
GDPR informace